

konait. A darab műfaji megjelölése nem egészen találó. Mert bár a dráma nem nélkülözi a derüesebb jeleneteket, cselekvényének kifejlése valójában nem helyzet- vagy jellembeli komikumon fordul meg, hanem egészen hétköznapi intrikák és prózai kicsinyeskedés áldozatául tünteti fel a kudarcot valló költőt. A darab befejezése is minden inkább, mint vigjátéki (Csokonai a kedvtől, reménytől, Lilláktól búcsúzó versét szavalva távozik, Júlia utána néz és sír). Egyebekben a mű egy előjátékkal kezdődik, melynek színhelye a dunamocsi paplak 1854 telén. Itt él a 74 éves Lilla második férjével, Végh Mihály református pappal. Az asszony épen Csokonai verseit forgatja s a letűnt időkön mereng, mikor bekopogtat hozzájuk Haraszi tanár, hogy a költő komáromi élményei után érdeklődjék. Lilla nem fukarkodik a felvilágosítással, de a kiegészítő adatokért férjéhez utasítja a vendéget. A darab többi része az ismert életrajzi mozzanatok dramatizálása. Jóakarató és rokonszenves megjelenítése a Csokonai nevéhez fűződő szerelmi történetnek, kár azonban, hogy a nyelvi archaizálást csaknem egészen mellőzi s ezzel szinte önként mond le az illúzió-keltés egy fontos tényezőjéről. *Velezdi Mihály.*

Phillips-Oppenheim E.: *A Sárga Titok.* (Angolból fordította: *Margittai Szaniszlóné.*) Divatos exotikus importregény. Meséje röviden a következő:

Az Unió kormányának titkos futárját Londonba való utaztában meggyilkolják. Nemsokkal később az amerikai követség titkárát teszik el láb alól. A két különálló esetet még rejtélyesebbé teszi az a körülmény, hogy mindkét esetben fontos diplomáciai iratokat loptak el s hogy mindez a japán-amerikai feszültség idején történt.

A gyanú ezért Maijó japán hercegre irányul, aki titkos diplomáciai küldetésben van Londonban. Rejtélyes ember ez a herceg, tele fájának titkozatosságával, félelmetes szerénységével. Bár mindinkább erősödik a gyanú, hogy ő a gyilkos — aminthogy úgy is van —, mégis pompás dialektikája, megnyerő modora útát nyit neki London legelőkelőbb társaságába. Nyugodtan laviroz a tőle elkövetett bűnök ösvényei fölött, hiszen az ő japán világfelfogása szerint a haza érdekében elkövetett bűnök nem is számítanak bűnnek. Mikor a gyanúból bizonyosság lesz s el akarják fogni, egy percig sem habozik, hogy helytálljon, de az utolsó pillanatban titkárja, Soto, magára veszi a bűnt és megmérgezi magát. A herceg tehát megmenekül.

Érdekfeszítő olvasmány. A szokásos kalandregények közül talán csak alapeszméje emeli ki: hogy az erkölcs nem exakt, matematikai dolog, hanem — az író szerint — a népek termelik ki magukból. A fordítás könnyed és magyaros. *Sz. G.*